

«Συνεργασία Ευρωπαϊκής Ένωσης και NATO»

*Ομιλία Στρατηγού κ. Μιχαήλ Κωσταράκου,
Προέδρου της Στρατιωτικής Επιτροπής της
Ευρωπαϊκής Ένωσης*

Κύριε Πρόεδρε,
Κυρίες και κύριοι,
Αξιότιμοι προσκεκλημένοι,

Θα ήθελα να ευχαριστήσω για την ευγενική πρόσκληση να παρευρεθώ στο 25ο Ετήσιο Συμπόσιο της Ελληνικής Ένωσης για Ατλαντική και Ευρωπαϊκή Συνεργασία και για την ευκαιρία που αυτή μου δίνει να μιλήσω ενώπιόν σας. Είμαι βαθύτατα πεπεισμένος ότι ο δημόσιος διάλογος για θέματα τόσο σημαντικά για τις κοινωνίες εκατέρωθεν του Ατλαντικού Ωκεανού, όπως είναι η συνεργασία μεταξύ δύο υπερεθνικών οντοτήτων με παγκόσμια εμβέλεια όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση και το NATO, οφείλει να είναι συνεχής, ζωντανός, αλλά και ανοικτός στους άμεσους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι είναι τελικά οι ίδιοι οι πολίτες. Ως εκ τούτου, θεωρώ ότι εκδηλώσεις όπως η παρούσα, η οποία έχει εξελιχθεί σε θεσμό, πρέπει να τυγχάνουν όχι μόνο υποστήριξης, αλλά και ευρείας προβολής.

Ζούμε σε μια μεταβατική περίοδο, μια περίοδο τεκτονικών γεωπολιτικών αλλαγών σε παγκόσμιο επίπεδο. Μια περίοδο κατά την οποία καταγράφεται η ανάδυση νέων περιφερειακών δυνάμεων, ορισμένες εκ των οποίων δεν θέτουν όρια στο εύρος των προσδοκιών τους. Αυτή η ανάδυση συνοδεύεται από την αμφισβήτηση εκ μέρους αυτών των δυνάμεων, της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά τη λήξη του Ψυχρού Πολέμου. Αυτή η πραγματικότητα ωθεί τις ΗΠΑ στην μετατόπιση του κέντρου του ενδιαφέροντός τους προς την Ασία, και ιδιαιτέρως προς τη νοτιο-ανατολική Ασία, και τη λεκάνη του Ειρηνικού.

Μία από τις τεκτονικές αυτές αλλαγές είναι και το θέμα της σημερινής μου ομιλίας. Η συνεργασία Ευρωπαϊκής Ενώσεως και NATO. Στο καταστατικό κείμενο της Ατλαντικής Συμμαχίας αναφέρεται ότι τα μέλη της επιζητούν την προώθηση της σταθερότητας και της ευημερίας στην Βορειοατλαντική περιοχή. Το NATO ιδρύθηκε σε μια εποχή όπου το έδαφος της Ευρώπης είχε γίνει, για δεύτερη φορά μέσα στον ίδιο αιώνα, πεδίο αιματηρών μαχών και ανυπολόγιστων καταστροφών. Το ζητούμενο ήταν αυτό να μην επαναληφθεί. Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, ο τρόπος που κρίθηκε ως προσφορότερος για την αποφυγή του επόμενου ευρωπαϊκού πολέμου, ήταν η ανάπτυξη της

συνεργασίας μεταξύ των χωρών που εμφορούντο από τις ίδιες αξίες. Η συνεργασία αυτή ήταν πολυσχιδή, επεκτεινόμενη τόσο στον τομέα της άμυνας, όπου το NATO πήρε την πρωτοκαθεδρία, όσο και στον οικονομικό τομέα, υπό τη μορφή αρχικά της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα και σήμερα της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Δύο Οργανισμών οι οποίοι σήμερα απαρτίζονται από 28 μέλη ο καθένας, 22 εκ των οποίων είναι κοινά. Η ίδια η εξέλιξή τους, με τις σταδιακές προσθήκες νέων μελών ακολούθησε κοινά βήματα. Δεν θα ήταν λοιπόν παράδοξο να ισχυριστώ ότι αυτοί οι δύο Οργανισμοί, συνεπικουρούμενοι και συμπληρούμενοι από τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), αποτελούν το οικοδόμημα ασφαλείας για τον Ευρωπαϊκό, αλλά και τον ευρύτερο γεωπολιτικό χώρο. Γίνεται λοιπόν αντιληπτό ότι Ευρωπαϊκή Ένωση και NATO λειτουργούν συμπληρωματικά και όχι ανταγωνιστικά, ως εκ του σχεδιασμού τους, εξειδικευόμενος ο κάθε Οργανισμός στο διακριτό αντικείμενό του.

Η επιτυχία αυτού του οικοδομήματος και η επικράτηση ενός, πρωτοφανούς για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, αισθήματος σταθερότητας και ασφαλείας, όπως αυτό αποτυπώθηκε στη Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφαλείας του 2003, λειτούργησε υποστηρικτικά στην απόφαση των ΗΠΑ για μετατόπιση του στρατηγικού ενδιαφέροντος τους προς άλλες περιοχές. Μια απόφαση η οποία έμελε να μην προλάβει να υλοποιηθεί καθώς ξεπεράσθηκε από τις εξελίξεις. Εξελίξεις τις οποίες σηματοδότησε η επανεμφάνιση μιας αναθεωρητικής Ρωσίας και η δυσμενής εξέλιξη της "Αραβικής Άνοιξης", σε συνδυασμό με τις εξελίξεις στο Ιράκ και τη Συρία, οι οποίες κατέστησαν αναγκαία την φυσική παρουσία των ΗΠΑ σε ευρωπαϊκό έδαφος. Παρά ταύτα, η ανάγκη της πλέον ενδελεχούς ενασχόλησης των ΗΠΑ με την περιοχή της Ασίας δεν εξέλειψε. Ούτε ατόνησε η ένταση της προτροπής προς τους Ευρωπαίους συμμάχους να αναλάβουν το αναλογούν μερίδιο της ασφάλειάς τους. Αυτό αποτελεί μία πάγια απαίτηση των ΗΠΑ, η οποία εγκρίθηκε και θεσμοθετήθηκε στη Σύνοδο της Ουαλίας το 2014, όταν οι ηγέτες των κρατών –μελών του NATO αποφάσισαν να αυξήσουν τις αμυντικές δαπάνες των χωρών τους στο 2% του αντίστοιχου ΑΕΠ. Το εάν αυτό θα υλοποιηθεί, θα το δούμε στη συνέχεια.

Κυρίες και Κύριοι,

Θεωρώ πως το 2016 αποτελεί έτος-σταθμό, όχι μόνο για την Ευρώπη αλλά γενικότερα, πλην όμως εγώ θα επικεντρώσω τα σχόλια μου σε αυτήν. Το 2016 είχαμε κατά χρονολογική σειρά τρία σημαντικά γεγονότα, τα οποία συνδυαζόμενα θα επηρεάσουν την ευρωπαϊκή ασφάλεια στο μέλλον. Πρόκειται για γεγονότα τα οποία αφορούν τη διαμόρφωση της συνεργασίας μεταξύ Ευρωπαϊκής Ενώσεως και NATO.

Γεγονός 1ο: Η παρουσίαση από την Υπατη Εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, κυρία Φεντερίκα Μογκερίνι, της "**Παγκόσμιας Στρατηγικής**" (*Global Strategy*) τον περασμένο Ιούνιο. Ένα κείμενο στο οποίο για πρώτη φορά καταγράφονται τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και κατ' επέκταση των κρατών-μελών, και περιγράφεται αριθμός αντικειμενικών σκοπών οι οποίοι επιδιώκεται να επιτευχθούν. Τρεις στρατηγικές προτεραιότητες έχουν τεθεί, οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

ο Η αντιμετώπιση εξωτερικών συγκρούσεων και κρίσεων (*Responding to external conflicts and crises*),

ο Η ανάπτυξη των ικανοτήτων των εταίρων (*Building the capacities of partners*)

ο Η προστασία της Ένωσης και των πολιτών της (*Protecting the Union and its citizens*).

Αυτή η τελευταία προτεραιότητα έχει προσελκύσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς αποτελεί την έμμεση παραδοχή της δραστηκής αλλαγής του περιβάλλοντος ασφαλείας περί και εντός της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Δηλώνει ταυτόχρονα, και πέραν πάσης αμφιβολίας, τον τομέα τον οποίο προτίθεται να καλύψει η Ευρωπαϊκή Ένωση, ο οποίος είναι αυτός της **Ασφάλειας (Protection)**. Πολλές φορές επικρατεί **σύγχυση** μεταξύ του όρου της Ασφάλειας και αυτού της **Άμυνας (Defence)**. Δεν θεωρώ ότι σε αυτό εδώ το ακροατήριο χρειάζεται να εξηγήσω, ή να εμβαθύνω στη διαφορά, μεταξύ

των δύο. Επιγραμματικά μόνο, και για χάρη της πληρότητας της αναφοράς, θα επισημάνω ότι η προστασία κινείται στην περιοχή της εσωτερικής ασφάλειας, αντιμετωπίζοντας όμως και την εξωτερική της διάσταση, αναγνωρίζοντας τη διασύνδεση εσωτερικής-εξωτερικής ασφάλειας (internal/external security nexus). Από την άλλη πλευρά, ο ηγετικός ρόλος του NATO στην εδαφική ακεραιότητα και τη συλλογική άμυνα των μελών του, παραμένει αδιαμφισβήτητος. Η Συμμαχία αναφέρεται όχι λιγότερες από 15 φορές εντός των 51 σελίδων της Παγκόσμιας Στρατηγικής, ενδεικτικό της σημασίας που αποδίδεται σε αυτήν.

Γεγονός 2ο: Η υπογραφή της **Κοινής Διακήρυξης Ευρωπαϊκής Ενώσεως-NATO** από τους ηγέτες των δύο οργανισμών. Μιας Διακήρυξης η οποία προσδιορίζει **επτά θεματικά πεδία** στα οποία η ανάπτυξη και εμπάθυνση της συνεργασίας αναγορεύεται ως στρατηγική προτεραιότητα. Τα πεδία αυτά είναι:

ο Η αντιμετώπιση υβριδικών απειλών (*countering hybrid threats*)

ο Η επιχειρησιακή συνεργασία στον θαλάσσιο χώρο και στην αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης (*operational cooperation at sea and on migration*)

ο Ο συντονισμός στην κυβερνοασφάλεια και κυβερνοάμυνα (*coordination on cyber security and defence*)

ο Η ανάπτυξη συνεκτικών, συμπληρωματικών και διαλειτουργικών αμυντικών δυνατοτήτων (*developing coherent, complementary and interoperable defence capabilities*)

ο Η διευκόλυνση της ανάπτυξης μιας ισχυρότερης αμυντικής βιομηχανίας και μιας μεγαλύτερης αμυντικής έρευνας (*facilitating a stronger defence industry and greater defence research*)

ο Η αναβάθμιση της συνεργασίας στον τομέα των ασκήσεων (*stepping up coordination on exercises*)

ο Η ανάπτυξη των ικανοτήτων των εταίρων στην Ανατολή και το Νότο στους τομείς της Ασφάλειας και της Άμυνας (*building the defence and security capability of the partners in the East and South*).

Είναι προφανές ότι συνεργασία μεταξύ των δύο Οργανισμών υπήρχε και υπάρχει. Πλέον όμως αναγνωρίζεται κατά τρόπο επίσημο και σε ανώτατο επίπεδο τόσο η ανάγκη όσο και η βούληση αυτή η συνεργασία να προχωρήσει και να θεσμοθετηθεί.

Και αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι οι δύο Οργανισμοί δεν παρέμειναν στο πεδίο των δηλώσεων και της δημόσιας διπλωματίας, καθώς στόχος τους είναι η Διακήρυξη αυτή να μην γίνει ένα ευχολόγιο. Αντιθέτως, προχώρησαν στο επόμενο βήμα, της διαμόρφωσης και έγκρισης από τα ανώτατα αρμόδια όργανα των δύο Οργανισμών (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Βορειοατλαντικό Συμβούλιο-NAC) 42 προτάσεων για συγκεκριμένα βήματα τα οποία θα αναληφθούν από κοινού, ώστε η συνεργασία στα επτά προαναφερθέντα πεδία να λάβει σάρκα και οστά. Καθίσταται σαφές ότι η συμπληρωματικότητα των δύο Οργανισμών αποτελεί τη βάση της υπάρχουσας και της μελλοντικής συνεργασίας τους.

Γεγονός 3ο: Οι αμερικανικές εκλογές και πιο συγκεκριμένα, το αποτέλεσμα αυτών. Και αυτό διότι, ο εκλεγμένος Πρόεδρος των ΗΠΑ, ο κύριος Trump, έχει επανειλημμένα προβεί σε πολύ συγκεκριμένες δηλώσεις αναφορικά με το πώς ο ίδιος αντιμετωπίζει το NATO και την αμερικανική δέσμευση για υπεράσπιση των ευρωπαϊκών χωρών-μελών του, συνδέοντας αυτήν τη δέσμευση με τον βαθμό εκπλήρωσης από την υπό εξέταση χώρα των υποχρεώσεων της έναντι της Συμμαχίας. Πρόκειται για το 2% του ΑΕΠ για τις αμυντικές δαπάνες το οποίο προανέφερα. Αποτελεί λοιπόν, όπως το

αντιλαμβάνομαι, μια πλέον ισχυρή προτροπή προς τα ευρωπαϊκά μέλη της Συμμαχίας, να αναλάβουν μεγαλύτερο μερίδιο της προστασίας τους, αυξάνοντας τις δυνατότητές τους στον αμυντικό τομέα. Ουσιαστικά, και λαμβάνοντας υπόψη τα επίσημα στατιστικά στοιχεία που εξέδωσε το NATO, απευθύνεται μεταξύ άλλων, στα 18 από τα 22 κοινά μέλη των δύο οργανισμών. (Από τα κράτη-μέλη του NATO, μόνο οι Ελλάδα, Μεγάλη Βρετανία, Εσθονία και Πολωνία πληρούν το κριτήριο του 2%, πλέον των ΗΠΑ).

Αλλά η αύξηση των δυνατοτήτων, δεν αποτιμάται μονοδιάστατα με οικονομικούς όρους ούτε εξαρτάται απολύτως από αυτούς. Η διακύμανση του αμυντικού προϋπολογισμού μιας χώρας δίνει **ένδειξη προθέσεων**, αλλά **δεν αποτελεί τεκμήριο επίτευξης αποτελεσμάτων**. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, δαπανώνται ετησίως άνω των **200 δισεκατομμυρίων** Ευρώ σε αμυντικές δαπάνες. Το αποτέλεσμα αυτών των δαπανών όμως, σε όρους διαθέσιμων δυνατοτήτων δεν είναι ανάλογο. Η ύπαρξη πολυτυπίας και πανσπερμίας μέσω της ίδιας κατηγορίας την ίδια στιγμή που καταγράφεται **παντελής έλλειψη** μέσω σε άλλες κρίσιμες κατηγορίες, όπως και η έλλειψη συντονισμού μεταξύ των εθνικών αμυντικών προμηθειών, επιβεβαιώνουν τον ανωτέρω ισχυρισμό. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας υπολογίζει ότι είναι εφικτή η **εξοικονόμηση 25-100 δισεκατομμυρίων** Ευρώ σε ετήσια βάση, από τον εξορθολογισμό της ευρωπαϊκής αμυντικής αγοράς. Και εκεί οφείλουμε επίσης να επικεντρωθούμε, καθώς, όπως η πραγματικότητα αποδεικνύει, δεν αρκεί να επενδύσουμε περισσότερα για την άμυνά μας, οφείλουμε να επενδύσουμε **καλύτερα και σοφότερα**.

Δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και το NATO μοιράζονται την **ίδια**, εν πολλοίς, βάση κρατών-μελών, και ως αποτέλεσμα, αντλούν πόρους και δυνατότητες για τις αποστολές τους από την **ίδια μοναδική δεξαμενή** ("*single set of forces*"), καθίσταται αυταπόδεικτο ότι η όποια βελτίωση των διαθέσιμων δυνατοτήτων εντός της βάσης, βελτιώνει τις δυνατότητες και των δύο οργανισμών ταυτόχρονα. Καθίσταται επίσης μονόδρομος η συνεργασία μεταξύ εκείνων των αντιστοίχων οργάνων τα οποία είναι επιφορτισμένα εκατέρωθεν με την ανάπτυξη δυνατοτήτων, ούτως ώστε να μην υφίσταται αλληλοεπικάλυψη προσπαθειών ή αχρείαση σπατάλη πόρων. Το τελευταίο, **δεν πρέπει να ειπωθεί δογματικά**, καθώς η δημιουργία συγκεκριμένων και στοχευμένων επιπλέον δυνατοτήτων σε καθαρά ευρωπαϊκό επίπεδο, ενδεχομένως να κριθεί αναγκαία, προκειμένου να εξασφαλίζεται η στρατηγική αυτονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κυρίες και κύριοι,

Δεν θα πρέπει προς στιγμήν να θεωρήσετε, κρίνοντας ενδεχομένως από την ταχύτητα των διεργασιών, ότι η εκπόνηση και οριστικοποίηση των προτάσεων για την υλοποίηση της Παγκόσμιας Στρατηγικής και της Κοινής Διακήρυξης αποτέλεσε μια εύκολη και άνευ εμποδίων, διαδικασία. Τόσο εντός της Ευρωπαϊκής Ενώσεως όσο και εντός του NATO, υπάρχουν κράτη-μέλη τα οποία δεν ανήκουν και στους δύο Οργανισμούς και αντιμετωπίζουν, για τους δικούς τους λόγους, την επιδιωκόμενη εμβάθυνση της συνεργασίας, με επιφυλακτικότητα. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, έντονη είναι σε ορισμένες **περιφερειακές συγκεντρώσεις** κρατών η καχυποψία ή ενδεχομένως ο φόβος, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση προτίθεται ή σχεδιάζει να υποκαταστήσει το NATO στην άμυνα της Ευρώπης. Καχυποψία ότι ενδεχομένως η προσπάθεια ανάπτυξης των αμυντικών ικανοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποκρύπτει σχέδια δημιουργίας ενός, **αποκαλούμενου**, Ευρωστρατού. Παρεμφερείς προβληματισμοί έχουν αναπτυχθεί και εντός της Συμμαχίας. Οφείλω λοιπόν, από αυτό εδώ το βήμα να δηλώσω **ξεκάθαρα** ότι αυτές οι επιφυλάξεις και οι προβληματισμοί **στερούνται βάσης**. Και αυτό δεν αποτελεί προσπάθεια να διασκεδασθούν ενδεχόμενοι φόβοι ή ανησυχίες, αλλά προκύπτει από την **ψυχρή εξέταση** των πραγμάτων. **Όχι**. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θέλει και δεν μπορεί να γίνει NATO. Δεν υπάρχει περίπτωση να υπάρξει "duplication of effort", διότι η Ένωση επιζητά να διαδραματίσει **άλλο ρόλο** και να κάνει άλλη δουλειά.

Η ισχύς της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο διεθνές γίνεσθαι πηγάζει ακριβώς από το **πολυδιάστατο του χαρακτήρα της**. Χαρακτήρα διπλωματικού, οικονομικού, πολιτιστικού, ανθρωπιστικού και αναπτυξιακού, μεταξύ άλλων, παράγοντα. Αυτές της τις ιδιότητες η Ευρωπαϊκή Ένωση τις συνδυάζει

κατά τρόπο ολοκληρωμένο, συνεκτικό και βηματιστικό προκειμένου να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες απειλές και προκλήσεις ασφαλείας, εφαρμόζοντας μια "Ολοκληρωμένη Προσέγγιση" (*Comprehensive Approach*). Μέσω αυτής της προσέγγισης διαμορφώνεται κάθε φορά το κατάλληλο μίγμα πολιτικής το οποίο αντιστοιχεί και ανταποκρίνεται κατά τον βέλτιστο τρόπο στα μοναδικά χαρακτηριστικά της κάθε κρίσης. Αυτός ο τρόπος λειτουργίας, αυτή η προσέγγιση αποτελεί το σήμα κατατεθέν της Ένωσης και την κορωνίδα της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας. Είναι αυτό το χαρακτηριστικό γνώρισμά της για το οποίο είμαστε υπερήφανοι.

Το στρατιωτικό εργαλείο δεν θα μπορούσε **να απουσιάζει** από το μίγμα της ανωτέρω "Ολοκληρωμένης Προσέγγισης". Οι δεκαεπτά συνολικά επιχειρήσεις και αποστολές οι οποίες έχουν αναληφθεί έως τώρα υπό τον μανδύα της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας μαρτυρούν ακριβώς αυτό. **Έξι** εξ αυτών είναι σήμερα ενεργές. Εάν θα ήταν δυνατή η ποσοτικοποίηση της στρατιωτικής συμμετοχής στη συνολική "Ολοκληρωμένη Προσέγγιση", αυτή δεν θα ξεπερνούσε ενδεχομένως ένα 10%. Η ενδεχόμενη **υπέρμετρη ανάπτυξη** του στρατιωτικού εργαλείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα οδηγούσε στη **απώλεια του ισορροπημένου, πολύπλευρου χαρακτήρα της**, κάτι το οποίο δεν είναι σε καμία περίπτωση επιθυμητό. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι και **δεν επιδιώκει να μετεξελιχτεί** σε έναν οργανισμό συλλογικής άμυνας. Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε απώλεια του πολυδιάστατου χαρακτήρα της, σε **αυτο-ακρωτηριασμό** της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένας αναγνωρισμένος **πάροχος ασφάλειας** και φιλοδοξεί να καταστεί έτι αποτελεσματικότερος, αναπτύσσοντας **ισόρροπα** το καθένα εκ της πλειάδας των εργαλείων που διαθέτει. Η διαφορά μεταξύ των δύο ιδιοτήτων είναι θεμελιώδης.

Υπό το ανωτέρω πρίσμα που περιέγραψα, προκύπτει ότι δεν υφίσταται ανάγκη, κι ως εκ τούτου ούτε σχεδιασμός, για τη δημιουργία ενός υποτιθέμενου ευρωπαϊκού στρατού. Μίας συγκροτημένης ένοπλης δύναμης με ξεχωριστά διακριτικά, λάβαρα και σημαία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντλεί δυνάμεις για τις επιχειρήσεις και αποστολές που ομόφωνα αποφασίζει να αναλάβει, από τη δεξαμενή δυνάμεων και δυνατοτήτων που της διαθέτουν τα κράτη-μέλη της, κατά τρόπο απολύτως όμοιο με αυτόν που απαντάται στα Ηνωμένα Έθνη και το NATO για τις δικές τους αποστολές και επιχειρήσεις. **Αυτό** το οποίο **χρειάζεται** η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι **συγκεκριμένες δομές πολιτικο-στρατιωτικού και αμιγώς στρατιωτικού χαρακτήρα** οι οποίες ομολογουμένως απουσιάζουν. Αυτή η απουσία, αυτή η **καταγεγραμμένη έλλειψη**, η οποία **δυσχεραίνει** τη βελτιστοποίηση της συνεργασίας μεταξύ αποστολών πολιτικού και στρατιωτικού χαρακτήρα και την κεντρική, συνεκτική και ολοκληρωμένη επιχειρησιακή Διοίκηση και Έλεγχο των δράσεών της, χρειάζεται να αντιμετωπιστεί. Και αντιμετωπίζεται αυτή τη στιγμή με τις διεργασίες πίσω από το Εφαρμοστικό Σχέδιο της Παγκόσμιας Στρατηγικής στους τομείς της Ασφάλειας και της Άμυνας της κας Μογκερίνι.

Έχει ενδιαφέρον μία εξέταση στον χάρτη και η παρατήρηση των περιοχών όπου δραστηριοποιείται η Ευρωπαϊκή Ένωση και το NATO αντίστοιχα. Εκεί φαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει τα ηνία στη σταθεροποίηση χωρών της υποσαχάριας Αφρικής, ενώ το NATO αντίστοιχα χωρών της Κεντρικής Ασίας και της Μέσης Ανατολής (Αφγανιστάν, Ιράκ). Όταν τα τμήματα αυτά του τόξου στα οποία δραστηριοποιούνται οι δύο οργανισμοί επανακτήσουν την επιδιωκόμενη σταθερότητα, η συνέχεια του "τόξου αστάθειας" θα διαρραγεί και αυτό σταδιακά θα μετατραπεί σε **"ζώνη ασφάλειας"**. Υπό αυτό το πρίσμα, οι επιχειρήσεις και οι αποστολές μας σε αυτές τις περιοχές αποκτούν μία άλλη βαρύτητα. Αποτελούν την πρώτη, **προωθημένη γραμμή άμυνας** μας, ακριβώς στην πηγή της αστάθειας και του προβλήματος, μερικές χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από τα φυσικά εξωτερικά ευρωπαϊκά σύνορα, προτού οι επιπτώσεις της φθάσουν σε αυτά. Αποτελούν την προσπάθειά μας για την **επαναφορά της ελπίδας** στους πληθυσμούς των χωρών αυτών, στην άμβλυνση καταρχάς και στην εν συνεχεία θεραπεία των αιτιών της κρίσης, ούτως ώστε η μαζική παράτυπη μετανάστευση **να μην αποτελεί τη μοναδική, ούτε καν την πρώτη επιλογή** για ένα καλύτερο μέλλον.

Κυρίες και Κύριοι,

Ο John F. Kennedy είχε πει ότι *"Σε μία κρίση, να φυλάγεσαι από τον κίνδυνο, αλλά να μην παραβλέπεις και την ευκαιρία"*. Πιο πρόσφατα, σε στρατηγικό επίπεδο και εξαιτίας των συνεχών περιφερειακών γεωπολιτικών αλλά και οικονομικών κρίσεων, η διάσημη ρήση του Winston S. Churchill *"Never let a good crisis go to waste"*, επανήλθε στην επικαιρότητα, προσφέροντας μια πρόταση διεξόδου από τις αντιμετωπιζόμενες κρίσεις. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αντιμετωπίζει μια πληθώρα πολυδιάστατων και αλληλοτροφοδοτούμενων κρίσεων και προκλήσεων ασφαλείας το μέγεθος, η αλληλεξάρτηση και η πολυπλοκότητα των οποίων ξεπερνούν την ικανότητα οποιουδήποτε μεμονωμένου οργανισμού να προσφέρει πειστικές και αποτελεσματικές απαντήσεις στους πολίτες των μελών του. Εάν αφεθεί κάθε οργανισμός εντός της κοινότητάς μας να αντιμετωπίσει **ξεχωριστά και ασυντόνιστα** το σκέλος της απειλής που του αναλογεί, βάση αρμοδιότητας και εξειδίκευσης, η αντιμετώπιση αυτή θα είναι **αποσπασματική, αναποτελεσματική και ανεπαρκής**. Ενδεχομένως δε να λειτουργήσει και **αντίθετα** από το αναμενόμενο. Η μόνη δυνατότητα απόδρασης από αυτήν την κινούμενη άμμο, είναι η προσαρμογή μας στη νέα κατάσταση. Μία κατάσταση η οποία καθιστά όχι απλά απαραίτητη αλλά **επιτακτική την από κοινού αντιμετώπιση με τρόπο συντονισμένο, οργανωμένο και θεσμικά κατοχυρωμένο** των προκλήσεων ασφαλείας και των κρίσεων, συνδυάζοντας και εκμεταλλευόμενοι τα **ισχυρά σημεία και την εξειδίκευση** του κάθε οργανισμού. Με απλά λόγια, **με συνεργασία**. Η στενή συνεργασία Ευρωπαϊκής Ένωσης-NATO είναι γεγονός και θα γίνει καλύτερη και στενότερη στο άμεσο μέλλον.

Τώρα μας δίνεται η ευκαιρία. Και τα μηνύματα από τις Βρυξέλλες είναι ότι **υπάρχει** η διεθνής ευρωπαϊκή και υπερπόντια πολιτική βούληση. **Δεν πρέπει να χαθεί** η ευκαιρία που μας δίνουν οι παρούσες διεθνείς κρίσεις. **Το οφείλουμε** στους πολίτες μας οι οποίοι απαιτούν μια πραγματικά **ισχυρότερη Ευρώπη** σε όλα τα επίπεδα που προσδιορίζουν ή επηρεάζουν την ασφάλεια και την άμυνά τους και, σε τελευταία, ανάλυση, την ποιότητα ζωής τους και την πρόοδο και ευημερία τους. Και εμείς κάνουμε ότι μπορούμε γι' αυτό σε όλα τα επίπεδα.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Επιμέλεια: Πλοίαρχος (Μ) Βασίλειος Λουκοβίτης ΠΝ